

Pojednání k výstavě 125. výročí KČT

Turistický kaleidoskop

z Českolipska

Červen – několikátý denní maraton se chýlil ke konci. Konečně jsme dolepili poslední obrázek, zabalili panely, nainstalovali výstavu a mohli jsme ji slavnostně otevřít. Nazvali jsme ji „Kaleidoskop turistiky z Českolipska“.

Proč kaleidoskop? Znáte starou dětskou hračku? V tubusu jsou střípky skla a zrcadélko, při otáčení se mění obrazce, střídají se jiné a jiné se vytvářejí. Tak jsme i výstavu pojímali. Chtěli jsme přiblížit lidem, že turistika v našem kraji má velmi staré kořeny, že měla dost svých problémů. Na druhé straně i řadu obětavců, kteří nelenili a pro turistiku udělali maximum. Vždyť těm obětavým významným i bezejmenným lidem vděčíme za to, že se můžeme pohybovat volně po kraji, že nás vedou po cestě dobře značené turistické stezky, že nás provázejí téměř profesionální znalci, že si lze cíl cesty nastudovat, připravit, rozvrhnout trasu podle své výkonnosti, že tak bezpečně dojdeme k cíli...

Před pěti lety byla výstava zaměřena na činnost našeho českolipského klubu. Dnes jsme chtěli připamatovat i jiné kolegy, kteří se podíleli na činnosti a díky jim všem jsme na velmi solidní cestovatelské úrovni. Vedle pohledu do minulosti ukazujeme i na současné turistické dění, hlavně na význačné oblasti, kam míří naše kroky. Škoda jen, že jsme nezachytili více a nezvládli sehnat více podkladů.

Bylo potěšující, že v den otevření výstavy dne 9. 6. 2013 bylo hezké počasí, solidní účast. Program nám připravili mladí, vlastně mladé. Vystoupily mažoretky ZŠ Partyzánská, které vedou dámy Vavruškovy, svůj tanec předvedly dívky kroužku „Aerobik“ p. Kupcové ze Žandova. Na závěr vystoupil taneční kroužek seniorů se svým tancem „Letem světem“. Předseda Čestmír Povolný přednesl projev a odměnil upomínkovým diplomem řadu českolipských i borských turistů za dosavadní příkladnou práci. Slovem provázal p. Petr Randus. Stůl hojnosti pro přítomné připravily J. Lštoková a J. Formánková. Prostory areálu nabídla p. ředitelka sdružení vodní hrad Bc. Jiřina Kučerová.

Panel č. 1

Významným předchůdcem klubu turistů byl v České Lípě vlastivědný spolek Excursionsclub. Má velké zásluhy na turistickém dění zde, zasloužil se o postavení rozhledny na Špičáku, zabránil, aby byly železniční koleje položeny v údolí „Peklo“, vykoupil lom a zachránil geologický útvar na Práchni známý jako „Varhany“, inicioval založení lesoparku poblíž města. Podíleli se na vytváření sbírek pro muzeum. Již od konce 19. století vydávali turistické průvodce, mapy a vybudovali síť tvarových značek, včetně dálkových cest (Ještěd-Sedlo u Úštěka, Ještěd-Studenec).

15. března r. 1928 vznikl Klub československých turistů (KČST). Prvním předsedou byl zvolen Adolf Hradecký, úředník okresního úřadu. Značkářský post zastával Bohumil Kinský.

Později se stal jeho předsedou. Začali s vycházkovou turistickou činností, psaním českých turistických průvodců této oblasti, značením cest pásovými značkami, prosazováním českých názvů. Zde došlo ke střetu. Němečtí usedlíci byli proti dvojazyčným tabulkám, zvláště proti tomu, aby čeština byla na prvním místě. V roce 1934 byla svolána konference pohraničních žup KČST do České Lípy. Ve svém projevu Bohumil Kinský poukázal na všechny problémy kolem jazykového zákona. Ze strany přítomných hostů byla tehdy přislíbena náprava. Oba spolky

však korektně spolupracovaly dál až vlastně do roku 1938, kdy čeští usedlíci odcházejí z pohraničí a EXcursionsclub zaniká.

Po skončení války se vracejí čeští obyvatelé zpět do míst, odkud odešli. Nastává dost těžké období. Noví obyvatelé, nové uspořádání, změny.

S nadšením se dávají do obnovy zanedbaných stezek. Zavádějí všude pásové značení, zajišťují ubytovny pro turisty, zacvičují nové průvodce i budoucí značkáře. Nadále vykonávají sběratelskou a dokumentační činnost.

V roce 1948 samostatný KČST je včleněn do jednotné tělovýchovy. Nastává úbytek členské základny. Se vznikem ČSTV 1957

Nejpopulárnější cíl výletů organizovaných i individuálních v Č.Lípě-restaurace Holý vrch z r. 1884

byli turisté vřazeni do TJ Náhradí. V patronaci mají chatu na Práchni, kde prostřednictvím nájemců zajišťují provoz. Údržbu objektu mají však na starosti jako majitelé. Pan Jaroslav Hašek by mohl vyprávět, jak provozovatel odejel a on se mořil s odpadem...

V této době byly zaváděny nové formy. Dbalo se na výkonnost, masovost a ideovost. Organizovaly se masové srazy a v prosazoval se „Orientační běh“. Nadšencem pro toto odvětví byl v České Lípě Adolf Šantrůček, v Novém Boru pak Jaroslav Křtěnský. Tento sport později vznikl jako samostatné odvětví.

V oddíle se plnily výkonnostní třídy, zápočtové cesty, získávaly oblastní odznaky. Začínaly se pořádat veřejné dálkové pochody, kdy byly organizátory jednotlivé turistické odbory. Nejinak tomu bylo i v České Lípě. Každoročně uskutečnili dálkový pochod „Kudy chodil Karel Hynek Mácha“, kterého se zúčastňovalo v průměru 300 až 400 lidí. Vydávali „Zpravodaj“ odboru. Pořádali týdenní (i vícedenní) poznávací a zápočtové cesty. Ty byly přesně naplánované, ideově prověřené. Po skončení se musel předložit důkaz splnění (jízdne, nákras cesty, fotografie, deník). Odbory se hodnotily podle stupně ideového cíle, dosažených výkonnostních tříd a získaných oblastních odznaků. Zápočtové cesty, výkonnostní třídy, předkládání důkazů tedy byly hlavní náplní činnosti.

Příklad takové výkonnostní třídy nejnižšího třetího stupně. Uskutečnit dvě týdenní putování v délce á 150 km. Druhá třída navazovala na třetí. Bylo nutné absolvovat 9–11 denní trasu v délce 200 km s převýšením 5 000 m. Jednalo se o přesuny pěší, obdobné byly podmínky cyklistické, lyžařské, mototuristické, vysokohorské, vodácké.

Titul Mistra turistiky získal František Liška, Miloslav Horáček, Jaroslav Svoboda, Josef Červinka. Pro turisty méně zdatné byly vyhlášeny poznávací oblastní odznaky. Zlatý odznak získali Věra a Karel Prouzovi, Jar-

míra Hrdá, Marie Juklová, Marie Gabrielová a Vlasta Tůmová. Lze jen konstatovat, že přísný a spravedlivý okresní klasifikátor p. Karel Prouza nedal svůj podpis na „podezřelé“ doklady o splnění. Vyžadoval přesné doklady a byl v tomto případě byl nesmlouvavý, ideovost odpustil.

V r. 1973 přechází odbor k TJ Lokomotiva. Jízdné za účelem zápočtových cest bylo hojně využíváno zvláště pak na Slovensko.

V r. 1993 se turisté osamostatnili, založili opět Klub českých turistů. Přihlásili se k celostátnímu programu. Přerabovali podmínky oblastního odznaku „Českolipsko“. Vstoupili do oblasti Labsko-Lužické (území se krylo s historickou předválečnou župou KČST). Tato oblast po počátečních obtížích se vyznačovala velmi dobrou spoluprací mezi odbory. Sídlo oblasti bylo v České Lípě. Předsedou byl pověřen Pravoslav Vebr, hospodářkou Hana Ouředníková, místopředsedou Václav Hieke, dále byli ve výboru Anna Machová jako metodička, klasifikátor Vladimír Coler, oblastní značkař Václav Nyč, komise přesunů ve výboru zastávali Ivana Klusáčková a Václav Suchý. Dvakrát do roka přijeli předsedové klubů na rozšířené jednání výboru.

Dětské oddíly pracovaly při KČT Česká Lípa byly to „Děti lesů“ (vedoucí pan Karel Chocholouš), „Magneti“ (Mgr. Jitka Šmicová), „Mohykáni“ (Karel Heler), „Zelený les“ (Irena Rozšafná), „Smolaři“ (Karel Jindra), „Myšáci“ (Blanka Sedláčková), „Padavky“ (Anna Machová), „Bobřáci“ (Václav Havlíček), „Lišáci“ (JUDr. Jarmila Urbanová,) „Molekuly“ (Helena Landová), „Boty“ (Mgr. Vladimír Ort ml., Mgr. L. Novotný) „Tuláci“ (p. Marie Šmídová) – změna názvu Chippewa (sourozenci Šmídovi), „Klikaři“ (Petr Novák), „Medvídáta“ Zbyněk Landa, KMP (Marek Landa).

Významné akce po roce 1993

- 1993** získání objektu pro turistickou činnost, vila Adéla
- 1995–1996** „Poznáváme své město“ pro děti a dospělé – orientační hra městem
- 1995** vyhlášení pochodu „S Adélou Českolipskem“, „Novoroční výstup na Ronov
- 1996** zakoupení objektu pro turistické účely ve Vlčí Hoře
- 2002** účast na mezinárodním pochodu „Evrorando“, zajištění kontrol pro průchozí
- 2005** celostátní akce „Poslední puchýř“ (1 500 účastníků, 120 pořadatelů, 8 zájezdů, trasy na 10 km, 15 km, 25 km, 50 km, městská poznávací trasa,
- 2008** výstava k 120 letům KČT a 80 letům KČT v České Lípě
- 2009** prodloužení pronájmu vily Adély na 25 let
- 2010** zapojení do mezinárodní turistické akce „Voda ze střechy Evropy“, nejen setkání 200 turistů při odběru vody, ale následná výstava a přednášková činnost (72 přednášek ve školách o řece Ploučnici)
- 2013** výstava k 85 a 125 letům turistiky

V současné době zajišťuje KČT každotýdenní vycházky v okolí České Lípy. Cílem jsou Lužické hory, Verneřická vrchovina, Kokořínsko, Doksy a Máchův kraj, Český ráj. Oblíbené cesty jsou do nedalekého zahraničí v Sasku a Horní Lužici. Potěšující je, že jsou připraveny i vycházky v týdnu, vždy ve středu. Obou akcí se mohou zúčastnit i neturisté. V současné době je v klubu přihlášeno 220 dospělých, 70 dětí.

Každoročně je uskutečněno:

- Týdenní soustředění v různých částech naší republiky (Karlovarsko, Broumovsko, Znojemsko, Beskydy, Jeseníky, Vysočina, Plzeňsko, Písecko.
Vedoucí: Vejtruba, Kaprál
- Hvězdicová putování o Velikonocích (Telčsko, Berounsko, Kutnohorsk, Táborsko.
Vedoucí: p. Machová
- Týden v Krkonoších.
Vedoucí: Morcová, Machová
- Podzimní cesty Šumavou.
Vedoucí: p. Povolný
- Týden v Česko-Saském Švýcarsku
Vedoucí: p. Svobodová

V zahraničí jsme cestovali:

- Po Slovensku (Kaprál, Vejtruba, Machová)
- V rumunských Banátech (zajišťoval p. Povolný)
- Netradiční byl i zájezd na Podkarpatskou Rus (připravila p. Machová). Zajímavé, náročné a bezvadně připravené jsou autobusové zájezdy p. Randuse do německého příhraničí v Horní Lužici a p. Svobodové v Sasku.

Rovněž připravujeme zájezdy autobusy po naší vlasti.

Zodpovědnou mravenčí práci odevzdávají p. Sedláčková, p. Dobrovolná organizátorky a vedoucí. O nedělích vyjíždějí cyklisté za vedení p. Povolného.

Svou solidní práci vykazují i mototuristé.

Vila Adéla Česká Lípa 35 lůžek, celoroční provoz

Turistické osobnosti

Bohumil Kinský (1896–1986) občanským povoláním učitel, později i ředitel školy, dlouholetý předseda Klubu českých turistů, značkař, autor tištěných průvodců po Českolipsku, sběratel a správce sbírek Českého muzea (do r.1952), později okresního muzea. Funkci předsedy zastával do r.1954.

Jaroslav Křtěnský (1906–1986) zakládající člen KČST v Novém Boru r. 1945. Pracoval v řadě funkcí (pokladník, jednatel, místopředseda). Ve funkci předsedy setrval 25 let. Podílel se na obnově a tvorbě značených cest. Sepsal Historii novoborské turistiky. Vedle činnosti v odboru turistiky se angažoval v orientačním sportu. Získal titul Mistr turistiky r. 1973.

Gustav Zvěřina (1900–1991) se svým synem Bohumilem obnovili síť značených cest kolem Dubé. Vytvořili a zpřístupnili nové stezky. Byl autorem zdařilé publikace o Dubé. Zachránil velkou řadu exponátů pro Okresní muzeum.

JUDr. Jaroslav Venuš (1907–1988) předválečný člen Klubu československých turistů. V 60. letech se zasloužil o příhraniční spolupráci s německými turistickými kluby. Vystupoval přímo, seriózně, při řadě jednání turistů zastupoval.

Karel Prouza (1910–1987) předseda známý přesností, plným nasazením, zodpovědností. Organizoval řadu hodnotných vícedenních putování po Československu. Přesně zastával funkci předsedy od 1968 do 1972, proslul jako nesmlouvavý klasifikátor zápočtových cest.

JUDr. Jan Mečír (1923–2010) organizoval četné zahraniční zájezdy pro železničáře i neželezničáře. Dá se říci, že díky jeho vedení projeli Evropu křížem krážem. Ve funkci předsedy setrval téměř 20 let.

Mgr. Miroslav Tolar (1943–2011)

zapojil se s velkým elánem do příprav lyžařských přejezdů (dříve než je převzaly turistické odbory), táborského hnutí. Byl jeden ze zakládajících členů vodáckého turistického oddílu. Položil základy pro vznik vodácké základny trvající letos víc jak 40 let.

Josef Zima (1920–2008)

pracoval v KČT Česká Lípa jako vedoucí turistiky, člen výboru. Pro své povahové vlastnosti byl velmi oblíben – přímý, čestný, dobrosrdečný, smysl pro humor. Dobrovolně vedl po pět let kroniku.

Bohumil (1918–1998) a **Jaroslava** (1922–2007) **Sobotíkoví**

vedli oddíl mládeže. Od r. 1965 se zapojili do činnosti v oddíle turistiky Zasloužili se o to, že se podařilo mototuristům projet nejen státy lidodemo, ale i západní Evropu. Rovněž svědomitě pracovali i ve výboru turistiky.

Adolf Šantrůček (1911–1984)

převzal oddíl mládeže po odchodu manželů Vlkových. Učil je ke vztahu k přírodě, vedl k ohleduplnosti a vzájemné toleranci. Byl jedním ze zakládajících organizátorů orientačního sportu. Ke svým svěřencům byl laskavý, ale nesmlouvavý. S mládeží si velmi rozuměl díky přátelskému důslednému vedení.

Břetislav Burger (1922–1987) turistice se věnoval od mládí. Od r. 1945 působil v KČST jako cvičitel pěší a vysokohorské turistiky. V letech 1954–1958 získal titul „Přeborníka republiky“. Orien- tačního běhu. Byl velkým znalcem slovenských hor a jejich flóry. Do slovenských hor přivádí mladé spolupracovníky, kteří pak v r. 1972 založili oddíl vysokohorské turistiky. Od r. 1962 byl spoluorganizátorem zimního stanování.

Anna (1920–1987) a **Miloš** (1921–2010) **Vlkovi** jako učitelé ve svých působištích vždy vedli oddíl mládeže (Česká Lípa, Dolní Poustevna, Cvikov). Jako bývalí vedoucí Junáka předávali svým svěřencům nejen turistické dovednosti, ale vychovávali je k zodpovědnému přístupu ke kamarádům, oddílů i mistu, kde žijí. Jejich činnost byla pestrá, všem přístupná. Byli zdatnými organizátory táborů a dětských turistických srazů. Velmi populární a navštěvovaná dětmi byla akce „Děti lesu – les dětem“.

Žijící legendy

Hana Polesná (1922) po absolvování Vysoké školy přišla do Libereckého kraje. Začínala v Jablonném, pak přecházela do České Lípy. S elánem jí vlastním se zapojila do činnosti turistického odboru. Stala se vedoucí II. třídy turistiky. Připravila a zorganizovala řadu turistických vícedenních cest. Prošla řadou funkcí. V letech 1983–1993 pracovala jako vedoucí značkařů. Při předávání značení, bylo konstatováno, že úroveň značení je na vysoké úrovni. V devadesátých letech ještě pracuje v obnoveném KČT. Pro zdravotní potíže odchází z výboru, ale o dění v turistice se nadále zajímá. Pro svou nese-mlouvavou, přímou a přátelskou povahu byla kolegy i kolegyněmi oblíbena a kladně hodnocena. Nyní žije v Domově důchodců ve Sloupu.

Karel Jindra (1943) původně chtěl být vojákem, ovšem včas rozpoznal, že toto povolání není pro něho a ukončil své vzdělání maturitou. Prošel řadou zaměstnání. Naposledy na postu ekonoma Uranových dolů. Od mládí inklinoval k turistice. Zapojil se do ní se svými dětmi, přibral další děti a vedl je k poznávání krásy vlasti. Uspěšně vedl řadu stálých a putovních táborů. Nejvýznamnější etapou jeho života je obnovení činnosti KČT, kde se zcela věnoval turistické a funkcionářské činnosti. Na postu ekonoma pečlivě rozhodoval o finanční kalkulaci jednotlivých kroků. Vedl a nabádal členy

Rudolf Hais (1937) celý svůj život prožil v Novém Boru. V mládí se věnoval turistice, později vysokohorskému odvětví. Byl zakládajícím členem VHT. Vytvořili skvělou a výkonnostně soudržnou partu. Svůj volný čas trávili výcvikem na skalách, či pobytem na horách. Cílem byly nejprve hory socialistického tábora, po roce 1989 se pustili více do světa. Po ukončení činnosti VHT, zůstal nadále členem turistického oddílu. Organizoval přejezdy Lužických hor, podílel se na přípravě a vedení zimního stanování. Podařilo se mu prosadit vyznačení Lužické magistrály a Cyklostezky k sousedům (N. Bor–Oybin). Byl vyznamenán medailí s diplomem (třetí nejvyšší v KČT).

Pravoslav Vebr (1937) po ukončení studia odchází na své první působiště ve Verneřicích, kde potkává i svou ženu Anežku. Velmi se angažoval v nadějném roce 1968. Z politických důvodů byl nucen z okresu Děčín odejít. Stěhují se do České Lípy. Pracuje jako učitel ve Výchovném ústavě v Hamru n. J. V turistickém hnutí byl zapojen od svého mládí. S dětmi pořádal řadu vycházek, výletů i putování po krajinách českých a slovenských. Na okrese Děčín

k šetrnosti a uvážlivé činnosti. Obětavě spravoval vilu Adélu a chatu ve Vlčí Hoře. Nadále sleduje dění v klubu a má hodnotné a podnětné nápady.

pracoval ve výboru oddílu turistiky. Po vytvoření Labsko-Lužické oblasti se stal předsedou této oblasti a jeho zásluhou bylo středisko převedeno do České Lípy. Stal se vedoucím značkařem na Českolipsku. Značkaři pod jeho vedením udržují cesty ve velmi solidním stavu. Je nesmírně obětavý, přátelský a pečlivý. Svými kolegy je ceněn. Svě žezlo předal již nástupci, přesto dál vede jednání tykající se značení. Svě kolegy uznává a za nimi stojí v každé situaci.

Mgr. Helena Landová (1953) po vystudování pedagogické fakulty přišla za svým manželem do České Lípy. Skloubila činnost turistiky a rodiny. Od mládí byla zapojena do turistiky ve Šluknově, kde působili bratři Binertové. Zde získala vztah k přírodě, základní znalosti o kraji a turistické dovednosti. Vše uplatnila v práci v Domě dětí. Organizovala řadu významných akcí (Pohádkový les, turistické závody, zájezdy do zahraničí a tábory). V 90. letech byla iniciátorkou založení nové celostátní organizace pro mládež ATOM (Asociace turistických oddílů mládeže). V současné době se angažuje na šluknovsku, kde připravuje turistické programy pro rodiče a jejich děti.

Horská dvojka **Antonín Kaprál** (1949) a **Pavel Vejtruba** (1947) dvojice cvičitelů vzájemně povahově se doplňující. Jsou organizátory nejen výletů, ale i týdenních od- dílových turistických programů v Čechách i zahraničí. Pavel připraví, Toník prezentuje. Při zpěvu u kytary často končí nejen jeden turistický den.

Ing. Vratislav Šrámek (1943) je mezi turisty poměrně krátkou dobu. Od „Posledního puchýře“ 2005. Začal vytvářet řadu fotografických a dokumentačních materiálů. Materiály jsou hodnotné nejen po stránce výtvarné, ale jsou i velmi vtipné. Za jeho vedení byly vydány dvě turistické publikace o Českolipsku, přehledný popis řeky Ploučnice. Je nadšeným cyklistou. Vede webovou stránku Nakola. Má lvi podíl na zdaru obou výstav o turistice v České Lípě.

Petr Randus (1949) neznatelný propagátor turistiky a vlastivědy. Turistice se věnuje od útlého mládí. Více jak 30 let organizuje „Zimní stanování“. V roce 2011 se tak mohl uskutečnit již 50. ročník. Podílel se na přípravách i vedení řady turistických akcí. Jeho příhraniční zájezdy jsou vždy dokonale připravené, zajímavé a neopakovatelné. Má široký rozsah zájmů, s čímž nás seznámil na výstavě pořádané v letních měsících ve Sloupu.

Anna Machová (1942) s turistikou se setkala jako studentka a začínající učitelka. Nejprve vedla oddílů při školách, na kterých působila (Horní Police, Mímoň, Česká Lípa – Svárov). Nejvíce si cení oddíl z Mimoně, kdy se její „Vlčice“ se rozešly až po ukončení středních škol. Scházejí se dodnes, společně zážitky je spojují. 15 let vykonávala funkci předsedy KČT v České Lípě a pracovala jako metodička Labsko-Lužické oblasti. Úspěšně řídí činnost turistů v místě. Získala druhé nejvyšší ocenění za práci v turistice.

Mgr. Ladislav Smejkal (1946) je rádcem našeho klubu. Při muzeu vede sdružení „Kruh přátel muzea“. Pořádá vycházky do okolí, kterých se zúčastňuje řada našich turistů. Populární jsou pod jeho vedením vycházky „Za poznáním města České Lípy“. Je ochoten vždy nám turistům poradit, zkontrolovat a svými poznatky a znalostmi řadu věcí upřesnit.

Žandovští turisté

Zlatým písmem do turistické kroniky v Žandově byl 22. červen 1955, kdy byl ustaven vlastivědný kroužek Turista. Jak vypovídá název, jednalo se především o vlastivědnou turistickou činnost. Zakládajícími členy byli: p. Boček, Adam, Polák, Vlasák, Mejznar a paní Budková. Předsedou by zvolen Jaroslav Mejznar.

V programu turistického odboru bylo samozřejmě poznávání okolí bydliště i vzdálenějších oblastí, ale také péče o turistickou chatu.

setkání, jezdili na celostátní turistické srazy. Nevyhýbali se ani vodě, uskutečnili několik splutí svými pramicemi, později i kánoemi po řekách Vltavě, Lužnici. Rovněž často po-

Tato chata měla pohnutou historii. Ve dvacátých letech navzdory veřejnému mínění si ji postavili svépomocí mladí členové německého turistického spolku. Bohužel válka udělala své. Dochází k výměně obyvatelstva, bývalí členové turistického německého spolku byli odsunuti. Chata byla neudržovaná a chátrala. Město předalo turistům chatu do správy. Během roku ji opravili a byla dána k užívání. Mohli zde nocovat turisté z různých končin, schůzovali zde členové odboru a u chaty se pořádaly různé soutěže a akce. Nejvýznamnějšími akcemi bylo pořádání turistických orientačních závodů. V těch se žandovští umísťovali na předních místech okresu. Členové odboru se zúčastňovali celostátních

bývali v horách, oblíbili si Vysoké Tatry. Plnili zápočtové cesty. Odchodem předsedy p. Mejznara se činnost postupně omezovala. Ještě v 60. letech zde byl hodně aktivní dětský turistický oddíl, který vedli manželé Domsovi, při škole p. Machová. Cyklistický turistický oddíl zaznamenal svou aktivitu v 70. letech. V čele stál pan Oldřich Slaměný. Turistický kroužek zanikl.

Chata byla předána v 90. letech do užívání tenisovému klubu. Na dobu svého mládí v turistickém odboru a turistickém kroužku při škole rádi vzpomínají, bohužel není nikdo, kdo by se turistiky ujal a uvedl v život.

Naši značkaři

Bez značení by nebylo turistiky takové, jako ji známe dnes. Můžeme cestovat samostatně, bez průvodců. Značení napomáhá k orientaci v krajině, upozorňuje na zajímavosti, napomáhá nám dobře rozplánovat a navrhnout cestu. Jak jednoduchý a geniální nápad pásového značení je od roku 1888 Klubem českých turistů realizován. Odlišeni barvami červenou, modrou, zelenou, žlutou a zvýraznění bílými pásy (jak doslova září za šera i ve tmě). Naše turistické značení je světovou raritou.

Několik čísel na úvod... V KČT pracuje 1 431 značkařů, kteří se starají o 41 865 km pěších tras. Obnovují značky, vyvěšují informační tabulky a směrovky, instalují směrovníky, provádějí jejich údržbu spolu se stojany a mapami.

Na našem okrese je zaškoleno 17 značkařů, 9 z České Lípy, 8 z Nového Boru. Ti všichni pečují o více jak 700 km značených cest.

Celkem udržují 63 značených tras : 9 červených, 8 modrých, 14 zelených, 17 žlutých, 6 místních značení, 8 naučných stezek.

Jsou to: Ing. Zdeněk Andres, Markéta Andresová, Roman Bystrý, Karina Bystrá, Václav Bystrý, Vladimír Drahotský, Mgr. Zdeněk Klimpera, Ladislav Lokajček, Pavla Lundáková, Jan Menci, Lidmila Rožboudová, Jitka Slavíková, Oldřich Šolc, JUDr. Jarmila Urbanová, Pravoslav Vebr, Anežka Vebrová, Miroslav Zahradník.

Turistické Cvikovsko

V roce 1976 byl založen odbor turistiky, který vedl výbor ve složení Miloš Vlk, Anna Vlková, Jaroslav Studničný, Ervín Hübner, Karel Votruba.

Odbor byl aktivní, pořádal nejen výlety, vycházky a celoodílové akce, organizovali pochod „Na hranice tří států“. Doménou činnosti byla však práce s mládeží. Byli po-

řadatelé zimní okresní akce „Děti lesu – les dětem“, v minulosti hojně navštěvované turistickými oddíly z českolipského okresu. Zapojili se do celostátní soutěže „Bronto-

saurus". Umístili se na 10. předním místě ve státě. Byli natáčeni televizí. Pořádali letní tábory, zúčastňovali se turisticko-branných závodů (TBZ). Rovněž zde dosáhli dobrých výsledků (republikové vítězství). Specialitou

oddílu bylo hraní divadla. Každoročně uspořádali pro veřejnost představení. O činnost oddílu mladých se starali Anna a Miloš Vlko-
vi, Marta a Jaroslav Studničných. Rovněž byli organizátory okresních srazů mládeže.

Tábornický klub Woodcraft

V době politického uvolnění v roce 1967 se sešli již odrostlí turističtí mladí a založili svůj oddíl – tábornický klub Woodcraft. Jejich vedoucí Charlie (Karel Lorenz) a Pedro (František Gabriel) po návratu z Lesní školy se s elánem pustili do zaučování členů a členek tábornickému umění – práci s lanem, sekerou, nožem, stavbě stanu, vaření, využití celtly atd.

Pravidelně vyjížděli do přírody, aby strávili po vzoru trampů noc pod převisem, či jen tak u ohně. Sháněli texty a melodie písní. Zpěv bezesporu přispíval k vytvoření party. Vycházeli na dlouhé pochody bez značených cest. Společně s vodáky pořádali tábornické hry. S jinými kolegy uskutečňovali terénní denní

i noční hry např. přechody hor, lyžařské přesuny, vodácké sjezdy byly samozřejmostí. Po roce 1970 se oddíl postupně přeměnil na partu s dětmi, nejen vlastními. U této činnosti oddíl zůstal dodnes. Vždy jednou ročně pořádají „bojovku“, do které se zapojují, jako by jim bylo těch 15–18 let.

Vodácký oddíl „Hurá Qodě“

Rok 1967 byl nakloněn ke vzniku různých organizací za asistence ČSM. Jediná mládežnická svazácká ČSM byla se svou náplní v krizi. Schůzování, budování a boj proti nepřátelům byl přežit. Postupně, ba možno říci spontánně, vznikaly nové skupiny se zajímavější náplní. Velkým vzorem jim byl Junák. K jeho tradicím se však mohlo hlásit opisem. A tak chtěla-li organizace být, musela proklamovat věrnost socialistickému zřízení a „bojovat“ proti nepřátelům... Dalo se to dobře obejít...

A tak vznikl vodácký klub. Tři tehdy kamarádi Petr Mánek, Jirka Kučera a Mirek Tolar založili vodácký oddíl. Dokonce získali od města Česká Lípa klubovnu v bývalé plovárně města. Mladí se houfně hlásili. Vedení okamžitě posílá na soustředění instruktory, aby ti pak byli schopni předávat vodácké umění dál. Pořádali společně s Woodcraftem tábornické soutěže a hry, pořádali turistické vodácké jízdy zdatnosti. V letních měsících pak jsou pořádány pro širokou veřejnost vodácké základny, kde se v týdenních turnusech střídali mladí budoucí vodáci.

Pro vodáky s vyšším vodáckým uměním uskutečnili zahraniční zájezdy do Rumunska, Polska. Projížděli skutečnou divočinou a některé řeky byly takto po prvé vodáky spluty.

Se vstupem vojsk se postupně změnilo relativně uvolněné politické ovzduší. Zase ideje na prvním místě. Hurá Qodě přešlo zásluhou Mirka Tolara pod „Tělovýchovnou jednotu“ při ODPM v České Lípě. Pokračovali ve své činnosti dále pokud možno podle svého.

Skupina kolem **Oty Bednáře** se oddělila a stala se oddílem vodního slalomu. Podařilo se vychovat opravdu vodácké mistry. Pánové Michal Šrámek a Lukáš Tomek se stali mistry Evropy na divoké vodě. Juni-
oři Jan Vlček a Robert Gotvald dosáhli titulu ve své kategorii rovněž v r. 2008.

Vodácká základna existuje dodnes. Je využívána nejen mládeží, ale i hodně odrostlými vodáckými paměťníky. Lodě dodává DDM Nový Bor.

KČT Provodín a jeho rodinné stříbro „Provodínská štrapanda“

Řeknete-li „Provodín“, některému vyvstane rozlehlá pískovna kvalitního sklářského písku, jiný si v asociaci vybaví turistický pochod „Provodínská štrapanda“. Pochod, který má zázemí, jméno a účast. Pravidelně se schází několik stovek účastníků, tisícovka byla několikrát překročena.

Jak to bylo s tímto pochodem?

Tři kamarádi Honza Hanuš, Jirka Kohoutek a Mirek Kohoutek vyhlásili pro své kamarády pochod. V roce 1975 přišel učit do Provodína Mgr. Bohumil Zvěřina. Pro svůj sociální původ (otec byl kazatel Jednoty bratrské), nesměl učit na střední škole. Společně pak založili odbor turistiky při TJ Jestřebí-Provodín. Podařilo se všem vytvořit vynikající atmosféru pohody, spolupráce a srdečnosti. Do příprav a uskutečňování pochodu se zapojili i nečlenové odboru turistiky. Pochod „Provodínská štrapanda“ měl vždy zajímavé, málo navštěvované, či pro tento účel otevřené cíle (např. věžička na hradě Houska, obora Vřísek...).

V roce 1989 byli za předsednictví Antonína Komma i pořadatelé Posledního puchýře. Turisté v Provodíně ukončili svou činnost,

pochod však žije dál. Pořadatelem je místní tenisový klub.

Mototuristé

V roce 1965 byl založen mototuristický oddíl. Nejvýznamnějšími zakládajícími členy byli manželé Sobotíkovi. Ti přinesli do činnosti rozmanitost a zajímavost. Nejen, že se mototuristé se zúčastňovali cílových jízd, plnili zápočtové cesty, ale podařilo se, že mohli v době, kdy bylo málo možností, vyjždět do zahraničí tehdy kapitalistické ciziny.

V r. 2003 byli pořadatelé Dahlye rallye v Žandově. Nadále jsou aktivní a v rámci mototuristů Vyšehradské čtyřky se zapojují do mezinárodní činnosti. Pravidelně pořádají své výlety do okolí České Lípy i mimo naši oblast. Více se zaměřují na samostatné rodinné výlety. Hybným činitelem je pan Karel Kutík, nyní i místopředseda mezinárodního svazu CMCC.

KČT v Novém Boru

KČT v Novém Boru byl založen v říjnu 1945, prvním předsedou byl Rudolf Hlaváček, místopředsedou Jaroslav Křtěnský. Pro svou spolkovou činnost získali bývalou kavárnu. Při klubu byl založen dramatický kroužek. Hned od začátku pořádali různé dobročinné akce pro získání finančních prostředků. Jedním z jejich počátečních činů bylo zřízení turistické ubytovny u hradu Sloup. Vedle péče o Turistický dům v N. Boru, ubytovnu ve Sloupu pečovali o turistickou chatu v Horní Světlé p. Luží. Celková kapacita činila 145 lůžek.

V letních měsících odbor provozoval základny v Holanech a Malé Fatře. Členové odboru se významně podíleli na vybudování českého pásového značení v Lužických horách. Ve Šluknovském výběžku vyznačili 184 km značených cest.

Základní činností byla pěší turistika a značení. Později vznikly i další oddíly např. lyžařský, cykloturistický, TOM, (krátce i horolezecký) a vysokohorský (1975). Oddíl „Orientačního běhu“ byl organizován při odboru do r. 1969, kdy se osamostatnil. V roce 1962 odbor organizoval 1. zimní táboření na Klíči, od r. 1966 i dálkové pochody (Podzimní novoborské dálkové pochody). V roce 1977 odbor obhájili titul Vzorný odbor turistiky I.

Členská základna se pohybovala v letech 1946–1984 v počtu 138–240 členů. V současné době má klub 75 členů. Je aktivní v pěší turistice a ve značení turistických cest. Přibyla i cykloturistika. Pravidelně vydávají „Kalendář výletů“, kterých se může zúčastnit i veřejnost. Každoročně připravují týdenní zájezdy s putováním po různých oblastech naší vlasti. Obětavými funkcionáři jsou zejména pánové Harald Fuchs a Miroslav Jungwith. Pro starší a méně výkonné turisty pořádá pravidelné vycházky paní Irenka Kozáková. Novoborské KČT úzce spolupracuje s turisty KČT Česká Lípa.

Lísty z kroniky – vede H. Fuchs.

Vysokohoráci Nový Bor

V roce 1975 přesně dne 11. prosince zakládají mladší a výkonnější členové TJ Jiskra Nový Bor oddíl vysokohorské turistiky podle zkušeností, které získali s průkopníkem a propagátorem tohoto odvětví Břetislavem Burgrem. Prvotní činnost sestávala především ze zájezdů do slovenských hor, výstupů na tatranské štíty, přechody hřbetů Nízkých Tater, Roháčů, Slovenského Rudohoří...

Ve spolupráci s novoborskými horolezci pořádali výcviky ve skalních oblastech v okolí (Milštejn, Sloup, Svojkov, Saské a České Švýcarsko) v letech 1975–1982 organizovali zimní táboření na Klíči, do r. 1990 na vrcholcích Lužických hor. Nevyhýbali se ani náročné lyžařské turistice (přejezdy v horách Čech, Moravy a Slovenska). Pravidelně byli na startu Jizerské padesátky. Na jejich programu lze číst „Přechod Západních Tater“, hřebenovka Nízkých Tater, rumunské hory, bulharské (Rila a Pirin) Elbrus, Fanské hory, výstup na Mont Blanc, polské Tatry, Vysoké Tatry, Dolomity, Himalájské treky, ferraty v

Dolomitech... Nezapomínali ani na cyklistiku a vodácká splutí řek. Byli aktivními pořadateli lyžařských přejezdů a zimního stanování a cyklozájezdů (Mazurská jezera, baltské pobřeží Polska, Podkarpatská Rus, Francie, Korsika...).

Bohužel členům pomalu a jistě přibývalo na letech, mladých mnoho nebylo a tak v prosinci 2007 po 32 letech ukončili svou činnost. Ještě aktivní členové přešli do občanské společnosti BOR pro sport. Významnými osobnostmi této skupiny byli Josef Doškář, Rudolf Hais, Jan Stibr.

Zimní táboření

Před více jak 50 lety (14. a 15. 12. 1962) se sešlo 36 odvážlivců, aby strávilo pod vedením Gerharda Streubla noc v zimě na sněhu na vrcholu Klíče. O odvážlivcích se hovořilo v rozhlase a brzo bylo v našem státě dost nových následovníků nejen v okrese, ale i v republice. Od 2. ročníku přibývalo účastníků, takže vznikala postupně další tábořiště: v sedle Klíče, Jedlové, Studenci, Rousínovském vrchu. Základním táborem se stalo sedlo Klíče, kde probíhala řada soutěží a kvízů. Následující den se pořádaly besedy s významnými cestovateli a horolezci (V. Heckel, V. Procházka, Ing. Matras, J. Rybička aj.).

Zimní táboření organizoval odbor turistiky v letech 1975–1982, pak oddíl VHT. V roce 1981 přišlo tábořit do sedla Klíče již 250 účastníků. Nadměrná vysoká účast přinesla

komplikaci a tak bylo zimní táboření převedeno mimo oblast Klíče (Pěnkavčí vrch, Hvozd).

V současné době

Po více jak 30 let je nyní hlavním pořadatelem Petr Randus, zpočátku zaštitěn TJ Jiskra Nový Bor. Později se přidali kamarádi trampové (North Free), aby pomohli. Oni též ve spolupráci s KČT Česká Lípa, SK Nový Bor, obec Polevsko byli organizátory 50. výročí. Sjelo se a prošlo kontrolami více jak 100 účastníků. Přítomná byla též prezidentka Evropské asociace turistů paní Lis Miels z Dánska. Je potěšující, že hlavní pořadatel Petr vydržel a tradici zimního stanování dále provozuje.

Přejezdy Lužických hor

S rozvojem lyžařského sportu, zvláště pak vyráběním lyží běžkových se začínají pořádat delší a náročnější trasy než dosud. Z počátku jezdily skupiny, které si vybavení vezly s sebou. Tratě byly náročné a cesty dost namáhavé. Postupem doby se lyžařům ulevilo, batohy se začaly převážet.

Nejinak to bylo s historií lyžařského přejezdu Lužickými horami. V prvopočátku byl návrh lyžařského nadšence Rudy Haise, kdy byl uskutečněn jednoduchý přejezd od Křížového buku do Krompachu. Obdobnou činnost s mladými turisty prováděl i Mirek Tolar. Nato se akce ujal akce předseda lyžařské komise Stanislav Patočka starší z Jablonného. 5. a 6. ročník byl již dvoudenní. Od 7. ročníku po 10 let vedl Miloslav Horáček z České Lípy, další ročníky horolezci Lokomotivy Č. Lípa (Ing. Hájek), od r. 1986 vysokohorský oddíl

TJ Jiskra Nový Bor. Za všechny jmenujme D. Doškářovou, J. Doškáře, R. Haise, Z. Andrese, J. Stibra.

Původní náročné trasy byly přehodnoceny (délka 80 km, převýšení 2 500 m) a nároky sníženy. V nižších polohách byly problémy se sněhem. Stavitelé tratí se proto zaměřili na centrální část Lužických hor s hvězdicovými výjezdy. Počty se ustálily na 70. Pravidelně přijíždějí lyžaři ze Saska. Velkou atrakcí je bohatá tombola a country bál.

VHT Česká Lípa

Ani VHT v České Lípě se nemusí stydět za svou činnost, i když oddíl dnes neexistuje. Ovšem, kdo jednou poznal hory, neustane a stále se do nich vrací, nemusí být organizován. V České Lípě byl založen v roce 1969 vysokohorský oddíl a při TJ Narex horolezecký oddíl. Oba úzce spolupracovaly. Zaznamenali jsme pravidelnou účast na lyžařském závodě „Expedice Peru“, účast na dálkových horských pochodech. Pořádali mezinárodní přechod hlavního hřebene vysokých Tater.

V r. 1977 založili oddíl mladých horolezců. Ti se zúčastňovali výcviku ve skalách, pořádali horolezecké a branné závody, ba i jezdili do zahraničí na tábory mládeže (Kavkaz). V závodech zdatnosti se dařilo. Zaznamenali jsme vítězství r. 1979 (Kropáčková, Svítková). Rok 1981 byl šťastným pro Trunce ml. a Svítka mladšího – zvítězili. V současné době je můžeme potkat v Alpách, Tatrách, ale i skalních městech v Čechách při zdolávání náročných cílů. Po roce 1989 jsou účastníky expedic v Himalájích, Pakistánu, Aljašce, Patagonii, Andách... Nestor oddílu Ing. Vl. Svítek i nadále pobývá v horách. O svých cestách nám pak vypráví při svých přednáškách.

TOM Chippewa

Jeden z mála oddílů, který má punc rodinné firmy. Matka současných vedoucích p. Marie Šmídová před 29 lety založila a vedla při ODPM turistický oddíl. Postupem času převzali synové Jirka a Zdeněk a dcera Anna její funkci a vedli oddíl dál.

Málokterý oddíl může říci, že tolik let existuje. Jako jiné oddíly se pravidelně schází jednou týdně, chodí na výlety, pořádají tábory. Dalo by se říci normální činnost.

Ovšem jejich nejvýznamnějším podnikem je pořádání divadelních hrátek pro oddíly z republiky pod názvem „Cimrman by se divil“. Cimrmanovskými laděná jednotlivá vystoupení sklízí zasloužený potlesk. Potěšující je, že jde vesměs o autorská vystoupení. Škoda

jen, že sehraji jen toto představení a nepředvedou své umění na širším fóru. Jsou jedni ze zakládajících členů ATOM. Je samozřejmostí, že jejich metody informovanosti jsou moderní. Svě členy kontaktují prostřednictvím počítače, dopisují do tisku a vůbec solidně propagují svou činnost. Ba i vytvořili o své činnosti i film. Nezapomenou o sobě psát do tisku. V roce 2010 uskutečnili v České Lípě u Adély instruktáž pro vedoucí turistických oddílů ze zahraničí.

TOM Dakoti

Turistický oddíl Dakoti vznikl před 15 lety zcela na zelené louce. Jen z nadšení dvou kluků Oty Mülera a Tomáše Hurta, který vede oddíl dodnes. Dakoti se pravidelně scházejí na schůzkách, chodí na výpravy do blízkého i dalekého okolí, jezdí na kole, na vodě a občas i na koni. Každoročně v létě táboří ve stanech s podsadami či indiánských týpí. V posledních letech vždy společně s oddílem Chippewa.

Oddíl jednou ročně pořádá městskou dobrodružnou hru pro spřátelené oddíly. Pod názvem „Vyzvědači v temných uličkách“ se snaží poznat vždy jiné historické město se zajímavým centrem. Dakoti dále nechybějí na festivalu tomáckého festivalu Cimrman

by se divil, florbalovém turnaji Dršmaši, či třeba na srazu Tomíků v Pleskotech.

Oddíl provozuje vlastní webové stránky, které jsou často aktualizovány novými články – www.tom-dakoti.cz.

Poděkování

Vrátovi Šrámkovi za lvi podíl na výstavě a neutuchající optimismus, že to dokážeme. Za získání podkladů pro výstavu jmenuji: rodinu Seidlových ze Žandova, Rudu Haise, Haraldá Fuchse, Ing. Vl.Svítka, Pravoslava Vebra, Karla Lorenze, Marii Kommovou, rodinu Bohumila Zvěřiny, vedoucí mládeže Mgr. Zdeňka Šmídu, Tomáše Hurtha, Otu Bednáře, Karlu Kutíka, Martu Studničnou, Larysu Večkajevu, Zdeňka Hroudu.

Za pomoc při instalaci: Bohouši Novotnému, Marii Ramíkové, Oldu Šolcovi, Antonínu Kaprálovi, Čestmíru Povolnému, Mirku Ulrichovi, Petru Kalvasovi.

Omlouvám se, že přehled není ucelený (schází doklady Mimoň, Doksy, Kamenický Šenov). Věřím, že tento dluh bude splacen příští výstavou.

Brožuru vydal Klub českých turistů Česká Lípa